

Ainevaldkond “Kunstiained”

1. Üldalused

Õppekava koostamisel on lähtutud

- [Põhikooli riiklikust õppekavast](#);
- [Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest](#).

Kunstiainete õpetamise eesmärk põhikoolis on arendada õpilaste loovust, eneseväljendusoskust ja kultuuriteadlikkust ning kujundada oskus mõista ja väärtustada kunsti ja muusikat. Õpe toetab õpilase eneseusku, suhtlemisoskust, koostööoskust ja loovat mõtlemist. Kunsti- ja muusikaõppes on oluline roll lõimingul teiste õppeainete ja igapäevaeluga ning Eesti ja maailma kultuuripärandi tundmaõppimisel. Õppetöös kasutatakse mitmekesiseid, eakohaseid ja diferentseeritud ülesandeid ning praktilisi ja aktiivõppemeetodeid, mis toetavad iga õpilase arengut, loovust ja õpimotivatsiooni.

1.1. Valdkonnapädevus

Kunstiainete valdkonnapädevuse kujundamise esmane alus on äratada valdkonna vastu huvi ja seda järjekindlalt hoida. Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ning väljendub selles, et põhikooli lõpuks õpilane eakohaselt:

- 1) teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
- 2) loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
- 3) mõtestab ja reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate loometegevust;
- 4) mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
- 5) osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastaja ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;

6) on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt.

1.2. Ainevaldkonna maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mida õpitakse 1.–9. klassini. Ainekavades kirjeldatud õpitulemuste saavutamiseks on õppeainete arvestuslikud nädalatunnid kooliastmeti ja klassiti järgmised:

I kooliaste			II kooliaste			III kooliaste		
Kokku: 10.5			Kokku: 7			Kokku: 6		
	Muusika	Kunst		Muusika	Kunst		Muusika	Kunst
1. klass	2	2	4. klass	2	1	7. klass	1	1
2. klass	2	1	5. klass	1	1	8. klass	1	1
3. klass	2	1.5	6. klass	1	1	9. klass	1	1

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstiainete õpetamise eesmärk on toetada õpilase arengut, loovust ja kultuuriteadlikkust. Kunstiained hõlmavad muusikat ja kunsti ning seostuvad laiemalt kirjanduse, draama, filmi, tantsu ja erinevate teiste kultuurinähtustega. Kunst ja kultuur aitavad õpilasel mõista iseennast, teisi inimesi ja ümbritsevat maailma. Kunstiainete õpetamisel väärtustatakse nii Eesti ja maailma kultuuripärandit kui ka õpilase enda loovat ja uurivat tegevust. Õpilast suunatakse olema aktiivne, uudishimulik, loov ja kultuuriteadlik.

Kunstiainete õppimisel:

1. õpitakse kunsti mõistma ja tõlgendama. Õpilane mõistab, et kunstiteostel võib olla mitu tähendust ning neid saab vaadelda erinevatest vaatenurkadest. Tõlgendamisel arvestatakse õpilase enda kogemuste, teadmiste ja tunnetega;
2. arendatakse loovust. Õpilane katsetab, uurib ja loob, otsib erinevaid lahendusi ning õpib oma ideid isikupäraselt väljendama. Kunstiline tegevus toetab loovat ja paindlikku mõtlemist ka teistes eluvaldkondades;
3. arendatakse esteetilist tundlikkust ja toetatakse heaolu. Õpilane õpib märkama, kogema ja väärtustama ilu, loovust ja meisterlikkust ning mõistma kunsti rolli inimese ja ühiskonna heaolus;
4. arendatakse keha ja vaimu koostööd ning tunnetuslikke oskusi. Kunstitegevused arendavad koordinatsiooni, tähelepanu, tajusid, mõtlemist ja eneseväljendusoskust. Õppimine toimub võimalikult terviklikult, kaasates erinevaid meeli ja aktiivset tegevust;
5. toetatakse enese mõistmist ja üldpädevuste arengut. Kunstiainete õppimine aitab õpilasel kujundada eneseusku ja eneseväärikust ning arendab loovat ja kriitilist mõtlemist, analüüsi- ja refleksioonioskust, avatust, otsustusvõimet ja julgust uusi lahendusi proovida.

Valdkonnasisene lõiming tugineb kunsti ja muusika kokkupuutepunktidele. Kunst ja muusika jagavad sarnaseid baasmõisteid, mille sisu on aga erialade väljendusvahenditest lähtuvalt ainuomane; ka kontseptsioonide sisu ei pruugi kattuda. Seetõttu on kunsti ja muusika lõimingukeskmeks ühised aspektid:

- 1) teose, autori ja loomingu määratlus;
- 2) esitus ja tõlgendus (interpreteerimine) ning kriitika;
- 3) ajalooliselt interdistsiplinaarsed kunstid (sõna-, muusika- ja tantsuteater, film);
- 4) nüüdisaegsed mitmemeelelised kunstinähtused (video ja performance, meie aja tsirkus, installatiivne, uusmeedia kunst jms).

1.4. Kooli väärtuste kujundamine ja üldpädevuste arengu toetamine

Kooliväärtuste kujundamine ja arendamine on oluline osa kooli igapäevasest õppe- ja kasvatustegevusest, toetades õpilaste sotsiaalsete, emotsionaalsete ja väärtuspõhiste pädevuste kujunemist ning turvalise ja hooliva koolikeskkonna loomist. Kooliväärtusteks on hoolimine, sallimine, julgus ja ausus.

Hoolimine

- Õpetaja loob turvalise ja toetava õpikeskkonna, kus iga õpilane saab oma loomingulisi ideid ja võimeid arendada.
- Kunsti- ja muusikatundides arvestatakse õpilaste erinevate võimete, vajaduste ja huvidega ning pakutakse vajadusel individuaalset tuge.
- Paaris- ja rühmatööd, musitseerimine ning ühised loomingulised ülesanded arendavad koostööoskust, vastastikust toetust ja teistega arvestamist.
- Õpilane kuulab ja vaatab tähelepanelikult kaasõpilaste loomingut ning annab tagasisidet lugupidavalt ja toetavalt.
- Õpilane väärtustab enda ja teiste loomingut ning hoiab ühiseid töövahendeid ja õpperuumi.
- Õpilane märkab kaasõpilase vajadusi ning pakub võimalusel abi ja tuge.

Sallivus

- Kunsti- ja muusikaõppes tutvutakse erinevate kultuuride, rahvaste, ajastute ja maailmavaadetega ning väärtustatakse kultuurilist mitmekesisust.
- Õpilastele tutvustatakse Eesti ja maailma kunstipärandit, muusikat ning erinevaid kunstilise enes väljenduse vorme.
- Õpilasi suunatakse mõistma, et kunstiteost ja muusikat võib iga inimene kogeda ja tõlgendada erinevalt.

- Õpilane austab teiste loomingulisi ideid, arvamusi, maitseid ja eneseväljendusviise.
- Õpilane oskab oma arvamust väljendada teisi halvustamata ning arvestab erinevate vaatenurkadega.
- Ühistes loomingulistest tegevustes kujundatakse valmisolekut teha koostööd erineva tausta, võimete ja kogemustega kaasõpilastega.

Julgus

- Õpilasi julgustatakse looma, katsetama ja eksima, sest kunstilises tegevuses ei ole alati üht õiget lahendust.
- Õppetöös kasutatakse loomingulisi ülesandeid, esinemisi, improvisatsiooni, arutelusid ja näitustel või kontsertidel osalemist, et arendada eneseväljenduoskust ja enesekindlust.
- Õpilane julgeb väljendada oma mõtteid, tundeid ja ideid kunsti ning muusika kaudu.
- Õpilane julgeb tutvustada ja esitleda oma loomingut ning rääkida oma loomingulistest valikutest.
- Õpilasi suunatakse proovima uusi tehnikaid, töövõtteid ja muusikalisi väljendusviise ning otsima isikupäraseid lahendusi.
- Õpilase algatusvõimet ja loomingulist iseseisvust toetatakse positiivse ja arendava tagasisidega.

Ausus

- Kunsti- ja muusikaõppes väärtustatakse ausat eneseväljendust, vastutustundlikku tegutsemist ja kokkulepetest kinnipidamist.
- Õpilast suunatakse oma loomingulist tööd iseseisvalt tegema ning ausalt esitama selle valmimise protsessi ja kasutatud allikaid.
- Õppetöös käsitletakse autorsuse, autoriõiguse ja teiste loomingulise töö väärtustamise põhimõtteid.
- Õpilane viitab kasutatud teostele, ideedele ja materjalidele ning ei esita teiste loomingut enda omana.
- Õpilane annab enda ja kaasõpilaste loomingule ausat, põhjendatud ja lugupidavat tagasisidet.

- Õpilane vastutab oma töö, valikute, kasutatud vahendite ja kokkulepete täitmise eest ning mõistab, et eksimine on õppimise loomulik osa.

1.5. Aine valdkonna õppeainete lõiming teiste ainevaldkondadega ja läbivate teemade käsitlemine

Kunstiõpetus ja muusikaõpetus on tihedalt seotud teiste õppeainete ning igapäevaeluga. Erilist tähelepanu pööratakse LAK-meetodite kasutamisele. Lõiming teiste ainetega aitab õpilasel seostada kunstis ja muusikas õpitut teiste valdkondade teadmistega, mõtestada ümbritsevat keskkonda ning arendada loovat ja kriitilist mõtlemist. Lõiming teiste ainetega on järgmine:

- **Keel ja kirjandus:** arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendust, kuulamis- ja lugemisoskust ning oskust oma mõtteid ja kunstilisi valikuid põhjendada. Õpilane kirjeldab ja tõlgendab kunstiteoseid ning muusikat, tutvub kunstnike, heliloojate ja kirjanike loominguga ning vastavalt vanusele ja õpitud materjalile koostab kunstiga seotud tekste ja esitlusi.
- **Matemaatika:** rakendatakse geomeetrilisi kujundeid, mõõtmist, proportsioone, rütmi ja mustreid. Õpilane kasutab kujutamisel mõõtkava ja proportsioone ning märkab matemaatilisi seoseid kunstis ja muusikas.
- **Loodusained:** käsitletakse looduse kujutamist kunstis ja muusikas ning inimese ja looduskeskkonna seoseid. Õpilane kasutab loodusest inspireeritud motiive, uurib materjalide omadusi ning mõtestab looduse ja keskkonna rolli kunstiloomingus.
- **Sotsiaalsained:** käsitletakse ühiskonna, ajaloo ja kultuuriga seotud teemasid. Õpilane tutvub eri ajastute ja kultuuride kunsti ning muusikaga ning mõistab nende seost ajaloolise ja ühiskondliku taustaga.
- **Võõrkeeled:** tutvustakse erineva päritolu kunstnike ja heliloojatega, teoste ja kultuurinähtustega, kasutatakse lihtsamaid võõrkeelseid teabeallikaid. Õpilane tutvub teiste kultuuriruumide kunsti ja muusikaga ning arendab kultuuridevahelist teadlikkust.
- **Liikumisõpetus:** muusikaõppes arendatakse rütmitunnet, koordinatsiooni ja liikumise ning muusika seost. Õpilane kasutab liikumist muusika väljendusvahendina ning osaleb erinevates rütmi- ja liikumistegevustes.
- **Tehnoloogiaõpetus:** arendatakse praktilisi oskusi, täpsust ja materjalide teadlikku kasutamist. Õpilane rakendab erinevaid töövõtteid ja materjale kunstiteoste loomisel ning mõtestab tehnoloogia võimalusi kunstilises eneseväljenduses.

- **Informaatika ja digipädevus:** kasutatakse digivahendeid kunstilise loomingu, muusika kuulamise, uurimistöö ja esitluste koostamise toetamiseks. Õpilane otsib, hindab ja kasutab digitaalseid kunstiteoseid, muusikat ja kultuuriallikate ning järgib digikeskkonnas autoriõiguse põhimõtteid.
- **Igapäevaelu ja kultuurikeskkond:** õpilane märkab kunsti ja muusika rolli igapäevaelus, meedias, avalikus ruumis ja kultuuris. Õppekäigud näitustele, muuseumidesse, kontsertidele ja kultuurisündmustele aitavad seostada õpitut tegeliku kultuurikeskkonnaga.

Läbivad teemad:

- **Elukestev õpe ja karjääri kujundamine** – arendatakse loovust, eneseväljendus- ja koostööoskust, tutvutakse kunsti ja muusikaga seotud elukutsete ja võimalustega.
- **Keskkond ja jätkusuutlik areng** – käsitletakse inimese ja looduskeskkonna seoseid, keskkonnateemasid kunstis ja muusikas. Väärtustatakse materjalide säästlikku ja vastutustundlikku kasutamist.
- **Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** – toetatakse algatusvõimet, iseseisvat tegutsemist ja vastutuse võtmist ühistes loomingulistes tegevustes, projektides ja kultuurisündmustel osalemisel.
- **Kultuuriline identiteet** – tutvutakse Eesti ja maailma kunsti, muusika ning kultuuripärandiga. Väärtustatakse oma kultuuri ja traditsioone ning austatakse teiste kultuuride eripära.
- **Teabekeskkond ja meediakasutus** – arendatakse oskust leida, kasutada ja kriitiliselt hinnata kunsti ja muusikaga seotud teavet erinevates teabe- ja meediakanalites.
- **Tehnoloogia ja innovatsioon** – kasutatakse digivahendeid kunstiloomes, muusikaõppes, infootsingus ja esitluste koostamisel ning tutvutakse tehnoloogia võimalustega loomingulises eneseväljenduses.
- **Tervis ja ohutus** – pööratakse tähelepanu kunstilise ja muusikalise tegevuse ohutule ning tervist toetavale korraldamisele. Kujundatakse teadlikku suhtumist heli, töövahendite, materjalide ja tööasendi kasutamisse.

- **Väärtused ja kõlblus** – kujundatakse austavat ja hoolivat suhtumist inimestesse, nende loomingsusse ja kultuuripärandisse. Arendatakse empaatiat, sallivust, ausust, vastutustunnet ja valmisolekut arvestada erinevate vaatenurkadega.

1.6. Õppe kavandamine ja korraldamine

Kunstiainete õpe on õppijakeskne ning toetab õpilase loovust, iseseisvust, õpimotivatsiooni ja kriitilist mõtlemist. Õpilast suunatakse tegema teadlikke valikuid, võtma vastutust oma õppimise eest ning kujunema aktiivseks ja loovaks ühiskonnaliikmeks. Õppe kavandamisel ja korraldamisel lähtutakse kooli väärtustest, üldpädevustest, kooliastme õpitulemustest, õppesisust, läbivatest teemadest ja lõimingu põhimõtetest.

Kunsti- ja muusikaõppes:

1. arvestatakse õpilaste eelteadmiste, huvide, võimete ja individuaalsete vajadustega ning kasutatakse jõukohaseid ja diferentseeritud ülesandeid;
2. arvestatakse Eesti kultuuriruumi ja kohaliku eripäraga ning tutvutakse Eesti ja maailma kunsti, muusika ja kultuuripärandiga;
3. kujundatakse mõõdukas õpikoormus (sealhulgas kodutööde maht) ning tagatakse piisav aeg puhkuseks ja huvitegevuseks;
4. võimaldatakse õppida nii iseseisvalt kui ka koostöös teistega ning arendatakse õpioskusi ja vastutustunnet;
5. kaasatakse õpilasi õppe kavandamisse, eesmärkide seadmisse ja oma töö hindamisse ning pööratakse tähelepanu eneseanalüüsile ja refleksioonile;
6. kavandatakse piisavalt aega terviklikeks loominguks ja praktilisteks ülesanneteks;
7. kasutatakse uurimist, katsetamist, loovülesandeid, arutelusid, koostööd ja erinevaid aktiivõppemeetodeid;
8. kasutatakse traditsioonilisi ja digitaalseid õppevahendeid ning tehnoloogilisi võimalusi kunsti- ja muusikaõppes;

9. kasutatakse mitmekesisist õpikeskkonda ning korraldatakse võimalusel õppekäike muuseumidesse, näitustele, kontsertidele, teatritesse, looduskeskkonda ja kultuurisündmustele;
10. seostatakse õpitut igapäevaelu ja koolivälise kultuurieluga ning tuuakse õppetöösse näiteid Eesti ja maailma kunstist, muusikast ja rahvakultuurist.

1.7.Hindamise alused

Algkooli (1.-4. klass) hindamine on kujundava iseloomuga ning selle eesmärk on toetada õpilase arengut ja õppimisprotsessi. Hindamine keskendub õpilase teadmiste, oskuste, arengusammude ja õppeprotsessis osalemise kirjeldamisele. Kujundav hindamine aitab õpilasel ja lapsevanemal mõista, mida õpilane juba oskab, milles on toimunud areng ning millele tuleb edasises õppimises rohkem tähelepanu pöörata.

Hinnangute eesmärk on anda õpilasele ja lapsevanemale ülevaade õpilase oskustest, edusammudest ja arengukohtadest, toetada õpimotivatsiooni, eneseusku ja iseseisvust ning anda õpetajale teavet edasise õppetöö planeerimiseks ja õpilase arengu toetamiseks.

Õpilase arengut hinnatakse pidevalt õppeprotsessi käigus. Õpetaja annab õpilasele jooksvalt suulist ja kirjalikku tagasisidet ning kajastab õpilase arengut eKoolis.

1., 3. ja 5. õppeperioodi lõpus koondab õpetaja õpilase kohta kogutud info ning annab eKoolis kokkuvõtva kujundava hinnangu. Perioodi kokkuvõtte annab ülevaate õpilase üldisest arengust, tema tugevustest ja arengukohtadest ning toetab järgmise õppeperioodi eesmärkide seadmist.

2. ja 4. õppeperioodi lõpus jätkub õpilase arengu jälgimine ja tagasisidestamine jooksva kujundava hindamise kaudu. Vajaduse korral annab õpetaja õpilasele ja lapsevanemale täiendava ülevaate õpitulemustest ning arenguvajadustest.

Kujundav hindamine keskendub eelkõige:

- õpilase saavutatud õpitulemustele ja arengule;
- õpilase tugevustele ja edusammudele;

- arengukohtadele ja õppimisel tekkinud raskustele;
- õpilase pingutusele ja õppeprotsessis osalemisele;
- järgmistele õpisammudele ja eesmärkidele.

Kunsivaldkonna ained ei hinnata 1-5 süsteemi põhjal, vaid hinnatakse Arvestatud (A)/Mitte arvestatud (MA) süsteemi järgi.

1.8. Õppekeskkond

Õppekeskkond toetab kunstiainete ehk muusika ja kunsti õppe eesmärkide saavutamist, õpilaste loovuse, eneseväljenduse, kultuuriteadlikkuse ja koostööoskuste arengut. Õppetöö toimub klassiruumis, rühmades ja paarides või vajaduse korral ka väljaspool kooli, lähtudes õppe eesmärkidest ja õpilaste vajadustest.

Õppekeskkond võimaldab:

- arendada õpilaste loovust, kujutlusvõimet ja eneseväljendusoskust;
- tegutseda individuaalselt, paaris ja rühmas ning teha koostööd ühiste loominguliste eesmärkide saavutamiseks;
- kasutada erinevaid kunsti- ja muusikavahendeid, materjale, instrumente ning digivahendeid;
- katsetada erinevaid tehnikaid, töövõtteid ja kunstilisi väljendusvahendeid;
- kuulata, analüüsida ja esitada muusikat ning tutvuda erinevate muusikastiilide, žanrite ja kultuuridega;
- luua, esitleda ja analüüsida enda ning kaaslaste loomingut;
- kasutada kaasaegseid IKT-vahendeid, digitaalseid kunsti- ja muusikakeskkondi ning audio- ja videomaterjale eesmärgipäraselt;
- seostada õpitut igapäevaelu, kultuuri, ajaloo ja ümbritseva keskkonnaga.

Klassiruum peab võimaldama mööbli paindlikku ümberpaigutamist individuaal-, paaris- ja rühmatöödeks ning praktilisteks ja loomingulisteks tegevusteks. Muusikaõppes arvestatakse võimalusega kasutada erinevaid pille, helitehnikat ja liikumisruumi. Kunstiõppes tagatakse võimalus kasutada erinevaid kunstitarbeid, materjale ja töövahendeid.

Õppetööd võib korraldada ka väljaspool klassiruumi ja kooli territooriumi, näiteks õuesõppe, muuseumide, galeriide, kontsertide, näituste, teatrietenduste, kultuuriürituste ja õppekäikude kaudu, et siduda õpitut reaalse kultuurikeskkonna ja igapäevaeluga.

Õppekeskkond on turvaline, kaasav, toetav ja loovust väärtustav. Õpilasel on võimalus väljendada oma ideid ja arvamusi, katsetada erinevaid lahendusi ning õppida oma loomingulist tegevust analüüsima. Arvestatakse õpilaste erinevate võimete, huvide, kultuurilise tausta ja vajadustega. Õppekeskkond toetab aktiivset osalemist, koostööd, iseseisvust ning muusika ja kunsti kaudu enda ja ümbritseva maailma mõtestamist.

2. Ainekavad

2.1. Kunst

2.1.1. Õppeaine kirjeldus

Kunstiõppeaine innustab õppijat avastama ja kasutama oma võimeid kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning nendega suhestujana ja kultuurikandjana. Õppeaine tugineb visuaalkultuurile ja arendab visuaalset kirjaoskust, mis on tänapäeva maailmas vajalik. Kunst toetab loovust ja isiksuseomadusi ning arendab oskust leida probleemidele originaalseid, kasulikke ja eetilisi lahendusi.

Õppeaine lähtealused on:

1. Maailma kunsti ja visuaalkultuuri laiahaardeline käsitlemine – kujutised, tekstid, esemed, ehitised, ruumisuhted ja nende tähendused nii tänapäevases kui ka ajaloolises kontekstis.
2. Kunsti pidev muutumine ja areng – kunst loob uusi kogemusi, väljendusi ja tähendusi ning peegeldab muutusi teaduses, ühiskonnas, väärtustes ja hoiakutes. Oluline on eksperimenteerimine ja erinevate võimaluste katsetamine.

3. Õpetaja kui aktiivne kunstiga suhestuja – õpetaja valib õpisisu, toetab õpilasi ning loob avatud ja mitmekesise õpikeskkonna. Õppes tutvutakse erinevate kunstikäsitluste ja kunsti loomise ning hindamise alustega.

4. Kunsti- ja õppimiskogemuse väärtustamine – oluline on nii lõpptulemus kui ka loominguline protsess, ideede arendamine, katsetamine, tagasiside, refleksioon ja õpilase isiklik panus.

Kunsti osaoskused on:

1. väljaselgitamine, teadmine ja mõistmine – vaatamine, lugemine, info otsimine, kirjeldamine ja uurimine;
2. plaanimine ja ideede arendamine – ideede genereerimine, visandamine, katsetamine ja kavandamine;
3. loomine – väljendus- ja töövahendite kasutamine, viimistlemine, täiendamine ja esitlemine;
4. refleksioon, analüüs ja kriitika – uurimine, tõlgendamine, tagasisidestamine, arutlemine ja väärtushinnangute kujundamine.

Õpitulemuste saavutamisel arvestatakse õpilaste vajadusi ja kunstimaailma muutusi. Rõhk on teadmisel ja mõistmisel, idee arendamisel ning parima võimaliku lahendi leidmisel. Disainiõppes keskendutakse samuti plaanimisele ja idee arendamisele.

2.1.2. Teadmised, oskused ja hoiakud

Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud:

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Õpilane: 1) kirjeldab visuaalseid pilte, jooniseid ja sümboliteid oma kogemuse piires; 2) teab kujutiste kasutamise ja jagamise head tava; 3) kavandab lihtsamaid ülesandeid disainis ja loomes kestlikult;	Õpilane: 1) tõlgendab visuaalseid kujutisi oma kogemuse ja õpitu piires; 2) teab autorsuse üldisi põhimõtteid; 3) kasutab õpetaja juhendamisel osalist disainimist probleemi lahendamiseks kestlikult;	Õpilane: 1) analüüsib õpetaja abiga enne kasutamist visuaalseid kujutisi, jooniseid, skeeme ja sümboliteid; 2) käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades enamasti turvaliselt,

4) teeb kahe- ja kolmemõõtmelisi töid spontaanselt ning kavandades, kasutades eri tehnika- ja töövõtteid; 5) kirjeldab lühidalt enda tööd ja tulemust.	4) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka uurides ja kavandades, kasutades ning põhjendades eri tehnikavõtteid ja kompositsiooni; 5) analüüsib oma teost ja tööd; 6) arutleb loodu üle, seostades loomingut oma kogemuse piires teiste eluvaldkondadega.	arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autorsust; 3) rakendab õpetaja abiga uurimismeetodeid teoreetiliste, kunstitööde või disainiobjektide loomisel; 4) katsetab, julgeb eksida ja töö käigus langetada otsuseid õpetaja abiga; 5) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid ja väljapanekuid, uurides ning teadlikult kavandades, valides ja rakendades protsessi käigus sihipäraselt materjale, tehnika- ja töövõtteid ning kompositsiooni põhimõtteid; 6) analüüsib õpetaja toel loodut ja arutleb loodu (nii kunsti kui ka visuaalsete objektide) üle, seostades kunste ja kunsti teiste valdkondadega ning ühiskonna muut
--	--	---

1. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
--------------	-------------------------

Õpilane: 1. oskab leida head ja huvitavat oma kaaslaste ja iseenda töös; 2. joonistab taimi, loomi, linde, inimesi seisvas asendis; 3. maalib kättevärvidega; 4. tabab värvirütmi; 5. oskab voolida savitaolisest materjalist seisvat inimest, kodu- ja metsloomi; 6. suudab paberipinnal orienteeruda, paberipinda õigesti planeerida. 7. teab sooje ja külmi, heledaid ja tumedaid toone; 8. kolme põhitooni.	Kujutamis- ja vormiõpetus: • Lihtsate esemete, inimese, loomade, sõidukite ja hoonete kujutamine vaatluse, mälu ja fantaasia põhjal • Asendi, liikumise, suuruse ja paiknemise kujutamine Värvi- ja kompositsiooniõpetus: • Põhivärvid, soojad ja külmad ning heledad ja tumedad toonid • Sobivate värvide valimine • Mustrite ja dekoratiivsete kujundite loomine korduse, vaheldumise ja sümmeetria abil Kunsti mõtestamine: • Kunst ümbritsevas keskkonnas ja kodukohas • Kunstinäituste ja multifilmide vaatamine ning arutelu • Enda ja kaaslaste tööde vaatlemine ning erinevate lahenduste väärtustamine Tehnikad ja materjalid: • Voolimine savist ja pehmetest materjalidest • Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalidest, voltimine ja kollaaž • Maalimine kättevärvide ja õlipastellidega
--	--

	• Joonistamine pliiatsi, värvi- ja viltpliiatsitega • Materjalitrükk Põhimõisted: vorm, figuur, proportsioon, põhivärv, soe ja külm toon, hele ja tume toon, kompositsioon, muster, rütm, sümmeetria, kollaaž, trükk.
Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused	

2. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
Õpilane: 1. kujutab liikumisasendis inimest, looma, lindu, muinasjututegelast, sõidukit; 2. joonistab eluta looduse vorme ja tehismorme (akvarellpliiats, õlikriit); 3. segab põhitoone; 4. väljendab meeleolu värvilaikudena (aastaajad looduses); 5. tumestab ja helestab; 6. voldib ja teeb kollaaži; 7. märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas;	Kujutamise- ja vormiõpetus: • Inimese, loomade ja lindude kujutamine erinevates asendites ja liikumises • Looduse ja esemete kujutamine joone ja silueti abil • Geomeetrilised põhivormid • Modelleerimine ja meisterdamine loodus- ning jääkmaterjalidest Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus: • Kuuevärviring: põhivärvid ja nende segamisel saadavad värvid

8. teab põhitoone(kollane, punane, sinine); 9. musta ja valge kasutamist.	• Värvide helestamine ja tumestamine, soojad ja külmad toonid • Meeleolu väljendamine värvide abil • Rütm ja rühmitamine Disain ja kirjaõpetus: • Paberist ja pappkarpidest esemete ning ruumide kujundamine • Mänguasjade konstrueerimine • Paberi voltimine • Lilleseade ja ruumide kaunistamine tähtpäevadeks Kunsti mõtestamine: Kunst ümbritsevas keskkonnas ja kodukohas. Raamatukujundus ja teatrikujundus. Enda ja kaaslaste tööde vaatlemine ning arutelu. Omandatudõhimõisted: figuur, siluett, vorm, geomeetriline vorm, põhivärv, II astme värv, soe ja külm toon, helestamine, tumestamine, rütm, rühmitamine, disain, kompositsioon, raamatukujundus, teatrikujundus.
<u>Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused</u>	

3. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
Õpilane: 1. tunneb rõõmu kunstis loovast ja mängulisest tegevusest ning julgeb katsetada erinevaid viise oma mõtete ja ideede väljendamiseks; 2. töötab iseseisvalt ja koos kaaslastega ning arvestab teistega; 3. kirjeldab enda ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi; 4. märkab kujutatava olulisi tunnuseid ning kasutab sobivalt värvi, joont ja kompositsiooni; 5. kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri tehnikaid; 6. tunneb oma lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte ning oskab kunstist rääkida, kasutades õpitud mõisteid; 7. mõistab vormi ja otstarbe seost ning väärtustab keskkonnateadlikku tegutsemist; 8. tunneb visuaalse kultuuri näiteid ning oskab tegutseda nii päris- kui ka virtuaalses kultuuri- ja õppekeskkonnas; 9. teadvustab meedia võimalusi ja ohte.	Kujutamise- ja vormiõpetus: • Inimese, looduse, esemete ja ehitiste kujutamine joone, silueti ja lihtsate vormide abil • Geomeetrilised põhivormid igapäevaesemetes Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus: • Kuuevärviring, soojad ja külmad värvitoonid • Värvide helestamine ja tumestamine • Pildi pinna ja elementide tasakaal, rütm, rühmitamine, kattumine ja suuruse muutumine kauguses • Ribaornament Disain ja kirjaõpetus: • Kirjaelementide ja tähtede kasutamine erinevates tehnikates • Joonlaua ja sirkliga töötamine • Esemete ja ruumikaunistuste kavandamine • Valmistamine, arvestades otstarvet, materjali ja kujundust

	Kunsti mõtestamine: • Kunst ümbritsevas keskkonnas: arhitektuur, skulptuur, maal ja graafika • Tarbevormi kuju ja funktsioon, raamatukujundus, multifilm ja teatrikujundus • Enda ja kaaslaste tööde vaatlemine ning arutelu Tehnikad ja materjalid: • Skulptuur ja meisterdamine loodus- ja tehismaterjalidest, tekstuuride loomine ja voltimine • Maalimine kattevärvide, kriidi- ja õlipastellidega • Kollaaž • Joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsiga • Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks • Lihtsamad trükitehnikad Omandatud põhimõisted:
--	--

	figuur, portree, siluett, vorm, geomeetriline vorm, värviring, soe ja külm värv, toon, kompositsioon, taust, rütm, ornament, perspektiiv, tekstuur, faktuur, kollaaž, graafika, trükk, disain, funktsioon.
<u>Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused</u>	

II kooliaste

4. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
Õpilane: 1. kavandab oma töö ja viib kavandatu ellu; 2. kujutab inimesi, esemeid ja loodust vaatluse ning oma ideede põhjal; 3. kasutab kompositsiooni, proportsiooni, ruumi ja värvi kujutamise põhivõtteid; 4. kasutab ja kombineerib erinevaid kunstitehnikaid, materjale ja töövahendeid;	Pildiline ja ruumiline väljendus: • Objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi • Kavandamine ja visandamine • Pildiruum, ruumilisus ja liikumine • Kompositsiooni tasakaal, pingeline, dominant ja koloriit • Värv kui väljendusvahend • Realistlik ja abstraktne kujutamine • Majad, inimesed tegevuses, nägu ja meeleolu • Kubistlikus stiilis kujutamine

5. katsetab erinevaid kujutamisi viise ning leiab oma ideele sobiva lahenduse; 6. uurib ja võrdleb eri ajastute ja kultuuride kunstiteoseid ning märkab nende erinevusi; 7. leiab kunstialast teavet erinevatest allikatest ning kasutab seda oma töös; 8. väljendab kunsti kaudu oma mõtteid, ideid ja tundeid; 9. osaleb ühistes kunstitegevustes, arvestab teistega ja panustab ühise eesmärgi saavutamisse; 10. väärtustab kultuuripärandit ning mõistab muuseumide ja muinsuskaitse tähtsust.	Materjalid ja tehnikad: • Joonistamine, maalimine, graafika, kollaaž, skulptuur, foto, video ja digitaalkunst • Akrüül- ja kattevärvid, pehmed voolimismaterjalid, faktuurpilt ja materjalitrükk • Heledusastmete kujutamine värvipliatsiga • Mudeli ja maketi valmistamine Disain ja keskkond: • Vormi ja funktsiooni seos • Eesti rahvakunst ja ehituskultuur • Keskkonnasäästlik disain • Graafiline disain ja pildikeel • Märkide ja tähtede kujundamine • Foto, video ja digitehnoloogia kasutamine lähiümbruse uurimisel Kunstikultuur: • Eesti ja maailma kunst • Kunstiteoste vaatlemine, kirjeldamine ja analüüsimine
--	---

	• Värv roll kunstis, näiteks postimpressionism ja fovism • Eesti rahvakunst: lilltikand ja pulmatekk • Muuseumid, galeriid ja kunstisündmused Meedia ja kommunikatsioon: • Pildi, teksti, heli ja liikumise koosmõju • Märgid ja sümbolid meedias ning reklaamis • Kunstiteoste, filmide, reklaamide ja arvutimängude vaatlemine ning arutelu • Ruumilisuse kujutamine pildil, fotol ja filmis • Inimese tegevuste ja ilmastikunähtuste jäädvustamine Omandatud põhimõisted: pildiruum, ruumilisus, kompositsioon, dominant, koloriit, realistlikkus, abstraktsus, kubism, faktuur, materjalitrukk, makett, graafiline disain, märk, sümbol, postimpressionism, fovism, rahvakunst, liikumisillusioon.
Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused	

5. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
Õpilane: 1. kavandab ja kujundab ning kasutab kavandamist ideede arendamiseks ja tööprotsessi osana; 2. kujutab natuurist, kasutades proportsioone, ruumi ja vormi kujutamise põhimõtteid; 3. kasutab värvi teadlikult ning mõistab värvikompositsiooni ja värvikooskõla; 4. katsetab erinevaid kunstitehnikaid, materjale ja väljendusviise; 5. uurib, võrdleb ja analüüsib kunstiteoseid ning leiab kunstialast infot erinevatest allikatest; 6. väljendab visuaalsete vahenditega mõtteid, ideid ja emotsioone; 7. mõistab vormi ja funktsiooni seoseid ning rakendab neid oma loomingus; 8. osaleb aruteludes ja ühistöös ning arvestab teiste ideede ja arvamustega.	Pildiline ja ruumiline väljendus: • Objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi • Kavandamine ja visandamine • Pildiruum ja ruumilisuse kujutamine • Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit • Värv kui väljendusvahend • Inimese ja näo lihtsad proportsioonid • Kera, silindri ja tahuka kujutamine • Looduse ja arhitektuuri kujutamine Materjalid ja tehnikad: • Maal, joonistus, graafika, kollaaž, skulptuur, installatsioon, foto, video ja digitaalgraafika • Erinevate tehnikate katsetamine • Monokroomne maalimine, papier-mâché, papitrükk ja mustrite kasutamine • Ruumilise töö, mudeli või maketi valmistamine Disain ja keskkond: • Vormi ja funktsiooni seos

- Traditsioon ja uuenduslikkus disainis
- Eesti rahvakunst ja ehituskultuur
- Keskkonnasäästlik disain
- Graafiline disain ja pildikeel
- Märk kui stiliseeritud kujutis ja piltkiri
- Šrifti ja pildi ühendamine

Kunstikultuur:

- Eesti ja maailma mineviku- ja nüüdiskunst
- Kunstiteoste vaatlemine ja analüüsimine
- Kubism, juugend ja Art Deco
- Eesti rahvakunst: sõled, kapad ja kirstud
- Muuseumid, galeriid ja kunstisündmused

Meedia ja kommunikatsioon:

- Pildi, teksti, heli ja liikumise koosmõju
- Märgid ja sümbolid meedias ning reklaamis
- Kunstiteoste, filmide, arvutimängude ja reklaamide vaatlemine ning arutelu
- Linnaruumi märkide ja kirjavormide uurimine
- Tootereklaam ja liikumisillusioon

	Omandatud pildiruum, kompositsioon, dominant, koloriit, proportsioon, monokroomsus, makett, papitrükk, piltkiri, stilisatsioon, šrift, graafiline disain, kubism, juugend, Art Deco, rahvakunst, liikumisillusioon. põhimõisted:
Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused	

6. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
Õpilne: 1. kujutab ja kujundab vaatluse ning ideede põhjal, kasutades kompositsiooni, proportsiooni, vormi, valguse ja varju kujutamise põhimõtteid; 2. mõistab värvide, joonte ja pindade kogumõju ning kasutab neid kompositsiooni loomisel; 3. kujutab kolmemõõtmelisi objekte tasapinnal ja natuurist; 4. tunneb inimese näo ja keha põhilisi proportsioone; 5. katsetab erinevaid materjale, tehnikaid ja töövõtteid ning valib sobivaid;	Pildiline ja ruumiline väljendus: • Objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi • Kavandamine ja visandamine • Pildiruum, ruumilisuse ja liikumise kujutamine • Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit • Sõnumite ja emotsioonide väljendamine • Konkreetne ja abstraktne kunst • Inimese ja esemete kujutamine Materjalid ja tehnikad:

6. uurib ja analüüsib erinevaid kunstiteoseid ning leiab kunstialast infot erinevatest allikatest; 7. leiab eeskuju rahvakunstist ja arhitektuuri mitmekesisusest; 8. mõistab animatsiooni põhialuseid; 9. leiab vormi ja funktsiooni seoseid; 10. osaleb ühistöös, aruteludes ja tööde esitlustes.	• Maal, joonistus, graafika, kollaaž, skulptuur, installatsioon, foto, video ja digitaalgraafika • Erinevate tehnikate katsetamine ja kombineerimine • Ruumilise kompositsiooni, mudeli ja maketi valmistamine Digitaalsete tehnikate kasutamine Disain ja keskkond: • Vormi ja funktsiooni seos • Eesti rahvakunst ja ehituskultuur • Keskkonnasäästlik ja loov disain • Pildikeel ja graafiline disain • Märk ja sümbol • Šrift ja ruumiline kiri Kunstikultuur: • Eesti ja maailma mineviku- ja nüüdiskunst • Kunstiteoste vaatlemine ja analüüsimine • Kunstiüritused, näitused, muuseumid ja galeriid • Antiikkunst ja teised ajaloolised kultuurid • Eesti rahvakunst ja taluarhitektuur
---	--

	Meedia ja kommunikatsioon: • Pildi, teksti, heli ja liikumise koosmõju • Märgid ja sümbolid meedias ning reklaamis • Filmide, arvutimängude, reklaamide ja kunstiteoste vaatlemine ning arutelu • Liikumisillusioon • Valguse, varju ja värvi kasutamine vormi kujutamisel Omandatud põhimõisted: Kompositsioon, pildiruum, dominant, koloriit, tasakaal, pinge, konkreetne kunst, abstraktne kunst, visand, kavand, makett, installatsioon, sümbol, märk, šrift, graafiline disain, pildikeel, liikumisillusioon.
Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused	

III kooliaste

7. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
Õpilane:	Pildiline ja ruumiline väljendus:

1. tunneb olulisemaid kunstnikke ja mõnda nende teost ning oskab kunstiteoseid kirjeldada ja analüüsida; 2. uurib ja kasutab erinevaid joonistus- ja kujutamismetodeid ning kunstitehnikaid; 3. kasutab erinevaid joonistusvahendeid ja materjale ning katsetab nende võimalusi; 4. märkab ja kujutab ümbritseva keskkonna fakte, vorme ja värve; 5. mõistab värvi rolli keskkonna ja visuaalse info mõtestamisel; 6. mõistab kaasaegse kunsti mõisteid kontseptsioon ja kontekst ning oskab neid oma loomingulisele väljendusele rakendada; 7. kavandab ja teostab oma ideest lähtuva kunstiteose ning dokumenteerib oma tööprotsessi; 8. loob erinevates vormides visuaalseid lahendusi, sealhulgas installatsiooni ja ühistöid; 9. oskab valida oma ideele sobiva kunstivormi ning põhjendada tehtud valikuid; 10. esitleb ja eksponeerib oma loomingut ning põhjendab teose ja väljenduse valikuid; 11. kasutab looduslikke materjale loominguliselt ja keskkonda säästvalt;	• Kunstiteose vorm, kompositsioon, materjal, tehnika, sõnum ja kontekst • Kunstiteosed ja stiilid inspiratsiooniallikana • Tänav, taluõu ja arhitektuuri detailid • Ruumi kolm mõõdet. Inimese kujutamine perspektiivis ja rakursis • Sümbol, stiliseerimine, abstrahheerimine ja deformeerimine Kadreerimine, pildiplaanid ja detailid • Materjalid ja tehnikad: • Erinevad kunstimaterjalid ja tehnikad: joonistamine, maalimine, kollaaž, skulptuur ja graafika • Materjalide ja tehnikate valimine vastavalt ideele ja eesmärgile • Maalimine erinevatele pindadele, paberskulptuur, trükigraafika ning värvi- ja viltpliiatsite kasutamine • Disain ja keskkond: • Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, esteetilisus, ökoloogilisus ja eetilisus • Disain kui probleemilahendus • Loodus- ja tehiskeskkond
--	---

12. leiab kunstialast infot, külastab muuseume ja näitusi ning mõtestab seal nähtut. 13. tunneb Eesti kunstnikke; 14. tunneb kompositsiooni põhialuseid ning kasutab geomeetrilisi põhikujundeid kompositsiooni kavandamisel; 15. kasutab erinevaid akvarellitehnikaid; 16. organiseerib pildipinda, arvestades kompositsioonielementide hulka, asukohta ja omavahelisi seoseid.	• Graafiline disain, teksti ja pildi koosmõju, kirjatüübid ja pildikeel Märgid ja nende tähendused • Oma šrifti kujundamine Kunstikultuur: • Eesti ja maailma kunst keskajast barokini • Eesti kunstnikud ja olulised teosed • Rahvakunsti mustrid ja kujundid • Nüüdiskunsti suunad ja teemad • Kunsti seosed ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arenguga • Kunstiga seotud elukutsed, muuseumid ja näitused Meedia ja kommunikatsioon: • Visuaalne kommunikatsioon linnaruumis ja reklaamis • Infootsing ja digitaalne pilditöötlus • Foto, video, animatsiooni ja digitaalgraafika kasutamine loovtöös Originaal, koopia, reproduktsioon ja autorikaitse • Kujutise muutmine perspektiivi, peegelduse ja illusiooni abil Omandatud põhimõisted:
---	--

	kompositsioon, vorm, kontekst, sõnum, perspektiiv, rakurss, kadreerimine, pildiplaan, sümbol, stiliseerimine, abstraheerimine, deformeerimine, graafika, disain, ergonoomika, sihtrühm, pildikeel, šrift, märk, rahvakunst, reproduktsioon, autorikaitse.
Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused	

8. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
Õpilae: 1. loob ja arendab isikupäraseid kujundeid, tegelasi ja lugusid ning väljendab neid pildiseeriana; 2. kavandab ja loob kompositsioonilt tervikliku kunstiteose ning põhjendab oma valikuid; 3. tunneb Eesti klassikalise skulptuuri olulisemaid teoseid ja kunstnikke ning mõistab skulptuuri kolmemõõtmelisust; 4. uurib ja kasutab erinevaid vorme ning mõistab vormi ja tasapinna ning vormide omavahelisi seoseid; 5. mõistab stiliseerimise ja transformeerimise põhimõtteid ning loob isikupäraseid skulpturaalseid vorme;	Pildiline ja ruumiline väljendus: • Kunstiteose vorm, kompositsioon, sõnum ja kontekst • Sümbol, allegooria ja tsitaat • Stiliseerimine, abstraheerimine ja deformeerimine • Kadreerimine ja pildiplaanid • Maastik, natüürmort, inimese poos ja meeleolu • Isikliku stiili kujundamine Materjalid ja tehnikad: Joonistamine, maalimine, kollaaž, skulptuur, installatsioon ja graafika

6. mõistab installatsiooni olemust ning osaleb ühise installatsiooni loomisel ja selle dokumenteerimisel;
7. märkab geomeetrilisi rütme ja arhitektoonikat ning kasutab neid kunstilises kavandamises;
8. mõtestab inimese ja keskkonna seoseid ning kasutab taaskasutatud materjale kunstiteose loomisel;
9. kasutab visuaalseid vahendeid sõnumi edastamiseks ning oskab analüüsida ja kujundada märke;
10. püstatab loomingulise eesmärgi, kavandab tööprotsessi, valib sobivad vahendid ja planeerib aega;
11. osaleb rühmatöös, esitleb ja dokumenteerib oma loomingut ning oskab oma töö valikuid põhjendada.

- Erinevate materjalide ja tehnikate teadlik valimine vastavalt ideele ja eesmärgile
- Klaasimaal, fresko ja erinevad graafikatehnikad
- **Disain ja keskkond:**
Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, esteetilisus, ökoloogilisus ja eetilisus
- Disain kui probleemilahendus
- Graafiline disain, kiri, šrift, märk ja pildikeel
- Ergonoomika ja sihtrühm
- Praktiline disainiprotsess
- **Kunstikultuur:**
Eesti ja maailma kunst ning olulisemad kunstiteosed ja kunstnikud 19. sajandi kunst, modernism, rahvakunst ja nüüdiskunst
- Kunsti seosed ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arenguga
- Kunstiga seotud elukutsed
- Muuseumid, näitused ja kunstisündmused

Meedia ja kommunikatsioon:

	• Kunst ja visuaalne kommunikatsioon linnaruumis ning meedias Reklaam, metafoor ja infootsing • Digitaalne pilditöötlus ning foto, video, animatsiooni ja digitaalgraafika kasutamine • Originaal, koopia, reproduktsioon, autorikaitse ja foto kui ajalooline dokument • Korduvus ja mustrid Omandatud põhimõisted: kompositsioon, vorm, sõnum, kontekst, sümbol, allegooria, stiliseerimine, abstraheerimine, deformeerimine, kadreerimine, pildiplaan, natüürmort, installatsioon, graafika, disain, ergonoomika, sihtrühm, šrift, pildikeel, modernism, rahvakunst, autorikaitse, reproduktsioon.
Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused	

9. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
--------------	-------------------------

Õpilane: 1. tunneb kirja arengut ja olulisemaid kirjastiile ning seostab kirjavorme arhitektuuri ja visuaalse keskkonnaga; 2. mõistab kalligraafia, piktogrammi, konkreetse poeesia ja märgilise pildikeele põhimõtteid ning kasutab neid loomingus; 3. kujundab teksti ja kirja kasutades raamatu kaane, plakati või muu visuaalse teose; 4. tunneb popkunsti põhimõtteid ning mõtestab kriitiliselt massikultuuri ja tarbimise mõju; 5. kasutab fotot, fotokollaaži ja segatehnikat visuaalse idee väljendamiseks; 6. tunneb sürrealismi ja dadaismi põhijooni ning kasutab nende väljendusviise loomingus; 7. mõistab installatsiooni, tegevuskunsti, happening'i ja performance'i olemust ning osaleb nende loomises ja esitlemises; 8. osaleb rühmatöös, loob ühise kunstiteose või väljapaneku ning oskab oma valikuid ja loomingut tutvustada; 9. tunneb animatsiooni erinevaid liike ja kasutab digitaalseid tehnoloogiaid loovtöös; 10. leiab loovülesannetes erinevaid ja isikupäraseid lahendusi;	• Pildiline ja ruumiline väljendus: Kunstiteosed ja stiilid inspiratsiooniallikana • Kunstiteose vorm, kompositsioon, materjal, tehnika, sõnum ja kontekst • Väljendusvahendite valimine vastavalt ideele, eesmärgile ja sihtrühmale • Sümbol, allegooria ja tsitaat • Stiliseerimine, abstraheerimine ja deformeerimine • Kadreerimine, pildiplaanid ja detailid • Inimeste kujutamine suhtluses, käed ja näoilmed • Arhitektoonika ja moodulsüsteemid • Materjalid ja tehnikad: Joonistamine, maalimine, graafika, kollaaž, skulptuur ja installatsioon • Materjalide ja tehnikate teadlik valimine vastavalt ideele ja eesmärgile • Õlimaal, graffiti, segatehnikad ja erinevad skulptuurimaterjalid
--	---

11. kasutab Eesti Kunstimuuseumi digiarhiivi ja Kumu virtuaaltuuri kunstialase info leidmiseks ja uurimiseks; 12. dokumenteerib oma loomingut ja põhjendab oma kunstilisi valikuid.	• Disain ja keskkond: Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, esteetilisus, ökoloogilisus ja eetilisus • Disain kui probleemilahendus • Inimese ja keskkonna suhted • Graafiline disain, teksti ja pildi koosmõju, kirjatüübid ja pildikeel Ergonoomika, moodulsüsteemid ja sihtrühm • Logo ja sümbolite kasutamine • Kalligraafia Kunstikultuur: • Eesti ja maailma kunst ning olulisemad kunstiteosed ja kunstnikud • Nüüdiskunsti suunad ja teemad • Protsessuaalne kunst, kunstide süntees ja tänapäevakunst • Rahvakunst ja etnograafia • Kunsti seosed ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arenguga • Kunstiga seotud elukutsed • Muuseumid, näitused ja kunstisündmused • Kunstiteoste säilitamine
---	---

	Meedia ja kommunikatsioon: • Kunst ja visuaalne kommunikatsioon linnaruumis ning reklaamis • Metafoorid, infootsing ja digitaalne pilditöötlus • Foto, video, animatsiooni ja digitaalgraafika kasutamine loovtöös Originaal, koopia, reproduktsioon ja autorikaitse • Foto kui ajalooline dokument • Ruumilisus ja ruumilisuse illusioon, sh 3D-efekt ja stereonägemine Omandatud põhimõisted: vorm, kompositsioon, kontekst, sõnum, sümbol, allegooria, tsitaat, stiliseerimine, abstraheerimine, deformatsioon, kadreerimine, pildiplaan, arhitektuur, moodulsüsteem, segatehnika, disain, ergonoomika, sihtrühm, pildikeel, logo, kalligraafia, nüüdiskunst, protsessuaalne kunst, reproduktsioon, autorikaitse, 3D-efekt.
Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused	

2.2 Muusika

2.2.1 Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetuse eesmärk on tekitada huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada loovat ja harmoonilist isiksust. Muusika rikastab tundeelu, kujundab esteetilisi ja kultuurilisi väärtushinnanguid ning toetab muusikaharrastuse kujunemist kogu eluks. Õppes lähtutakse Eesti koolimuusika traditsioonidest ning tänapäeva pedagoogikast.

Muusikaõpetuses tähtsustatakse:

1. ühislaulmist kui rahvusliku kultuuritraditsiooni väljendust ja edasikandjat;
2. loomingulist eneseväljendust;
3. loova ja kriitilise mõtlemise arendamist;
4. isikliku suhte kujunemist muusikaga ning muusika rolli vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu toetamisel;
5. eetilise-esteetilise väärtushinnangute kujunemist;
6. õppija huvide ja isikupära arvestamist.

Muusikaõppe sisu on: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine ja muusikalugu, muusikaline kirjaoskus, õppekäigud.

Muusikaõpetuse kaudu arendatakse järgmisi osaoskusi: laulmine, pillimäng, muusikaline liikumine, omalooming, muusika kuulamine.

Musitseerimine on muusikateadmiste ja -oskuste omandamise keskne tegevus. Üksi ja rühmas musitseerides arendatakse suhtlemis-, koostöö- ja kuulamisoskust, ühtekuuluvustunnet, hoolivust, paindlikkust ja tundetarkust ning toetatakse enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Omalooming hõlmab kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, muusikalise liikumise ja tekstide loomist. See toetab muusikalist eneseväljendust, esinemisjulgust ning õpitud teadmiste ja oskuste rakendamist.

Muusika kuulamine ja muusikalugu arendavad kuulamis-, tähelepanu-, analüüsi- ja võrdlusoskust ning tutvustavad muusika väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid, interpreete ja kultuurilugu.

Muusikaline kirjaoskus tähendab elementaarset noodikirja lugemise oskust, mida omandatakse musitseerides ja mis toetab muusika teadlikumat mõistmist.

Õppekäigud ja kooli kontserdielu laiendavad silmaringi, kujundavad muusikamaitset ning tutvustavad Eesti ja maailma kultuuripärandit. Õpilased saavad kogemusi esineja, kuulaja ja korraldajana. Tunniväliselt toetatakse koorilaulu, solistide, ansamblite, orkestrite, kontsertide ja töötubade tegevust.

2.2.2 Teadmised, oskused ja hoiakud

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Õpilane: 1) tunneb rõõmu laulmisest ja pillimängust, omaloomingust ja muusikalisest liikumisest ning muusika kuulamisest; 2) saab esmase ühislaulmise ja koorilaulu kogemuse ning pillimänguoskused; 3) kuulab keskendunult muusikat, enda ja kaaslaste muusikaesitusi ning avaldab selle kohta oma arvamust;	Õpilane: 1) tunneb rõõmu nii iseseisvast kui ka ühisest muusikategevusest ja väärtustab musitseerimist; 2) teadvustab ja hindab oma muusikavõimeid, arendab neid muusikategevustes – laulmises, pillimängus, omaloomingus ja muusikalisel liikumises; 3) kuulab süvenenult Eesti ja teiste rahvaste muusikat ning arutleb muusika üle;	Õpilane: 1) huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab muusikat ning muusikategevust kultuuri ja igapäevaelu rikastajana; 2) teadvustab muusika võimalusi vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalu loomisel; 3) osaleb aktiivselt musitseerimises: tegutseb koos teistega, vastutab enda tegevuse eest rühmas (klassis, kooris, ansamblis);

4) mängib loomeideedega ning katsetab musitseerimisel erinevaid muusika väljendusvahendeid; 5) rakendab omandatud muusikateadmisi ja -oskusi muusikategevustes, sh muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmid ja pausid, 2- ja 3-osaline taktimõõt; JO- ja RA-astmerida, JOvõti; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).	4) osaleb aktiivselt muusikaloomes, katsetab oma ideid erinevates muusikategevustes ja sobivates digikeskkondades, on püsiv lahendusi otsides; 5) suhtub lugupidavalt enda ja kaaslaste loomingusse, põhjendab ning analüüsib oma arvamusi ja valikuid; 6) mõistab enda seotust Eesti kultuuripärandiga ja väärtustab laulupidu; 7) märkab ja teadvustab kultuurilist mitmekesisust ning suhtub lugupidavalt eri rahvuskultuuridesse; 8) leiab muusikainfot eri teabeallikatest ning käitub vastutustundlikult virtuaalmaailmas; 9) väärtustab loojat ja loomingut ning on teadlik autoriõigusest; 10) väärtustab teadmisi ja oskusi muusikategevustes, rakendades muusikalist kirjaoskust (helivältused, rütmifiguurid ja pausid, taktimõõt 4/4, C ja eeltakt; duur-, moll-helilaad, helistikud C-a, G-e, F-d;	4) arendab loomeideid muusikalise eneseväljenduse kaudu: katsetab ideid muusikategevustes, leiab lahendusi esile kerkinud probleemidele, hindab isikupära ja erinevaid lahendusi ning on püsiv ja järjekindel; 5) tunnetab ja rakendab liikudes muusika karakterit ja väljendusvahendeid; 6) väärtustab kodukoha ja Eesti muusikapärandit ning nüüdismuusikat, on traditsioonide edasikandja laulja ja/või pillimängijana ning osaleb laulupidudel; 7) teadvustab muusikat kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, väärtustab kultuurilist mitmekesisust; 8) tegutseb eetilisel ja ohutult (sh autoriõigust arvestades) nii reaalses kui ka virtuaalses kultuurikeskkondades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse;
---	--	--

	muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele).	9) valib endale meelepärase(d) muusikaga tegelemise viisi(d), hindab oma kogemust ja jagab seda kaaslastega; 10) teadvustab, et teadlikuma muusitseerimise aluseks on muusikaline kirjaoskus, mille hulka kuuluvad helivältsed, rütmifiguurid ja pausid, kaheksandiktaktimõõt laulurepertuaarist tulenevalt; ühe võtmemärgiga helistikud ja repertuaarist tulenevalt kahe võtmemärgiga helistikud; bassivõti repertuaarist tulenevalt; muusikalised oskussõnad vastavalt valitud teemadele; 11) mõistab, kuidas huvi muusika vastu ning muusikaoskused võimaldavad kujundada sellest elukestva harrastuse või elukutse.
--	--	--

I kooliaste

1. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
--------------	-------------------------

Õpilane: 1. tunneb rõõmu muusikast ning arendab musitseerimise kaudu oma võimeid; 2. mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end muusikaliste tegevuste kaudu; 3. kasutab muusikalise kirjaoskuse põhialuseid; 4. väärtustab muusikat ja muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana; 5. väärtustab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb nende edasikandmises ning austab erinevaid rahvuskultuure.	Laulmine: • laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ning selge diktsiooniga üksi ja rühmas; • väljendab lauldes muusika sisu ja meeleolu; • laulab eakohaseid laste-, mängu-, mudel- ja kaanonilaule ning teiste rahvaste laule. Pillimäng: • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes; • väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu. Muusikaline liikumine/tants: • liigub vastavalt muusikale, rütmile ja helile; • väljendab liikumise kaudu muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust; • tantsib eesti laulu- ja ringmänge ning pärimustantse; • kasutab lihtsamaid tantsuvõtteid ja -samme; • julgeb improviseerida.
---	---

	Omalooming: • väljendab muusika meeleolu ja karakterit loovate ning kunstiliste vahendite kaudu; • julgeb improviseerida ja esitada oma ideid. Muusika kuulamine ja muusikalugu: • eristab laulu- ja pillimuusikat; • tunneb ja kirjeldab muusika väljendusvahendeid: meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus; • kirjeldab muusikapala meeleolu ja karakterit; • tutvub eesti ja teiste rahvaste rahvalaulude, rahvapillide ja rahvatantsudega. Muusikaline kirjaoskus: • laulab lihtsaid meloodiaid käemärkide ja astmetrepi järgi; • tajub ja laulab astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; • tunneb rütmisilpe TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A ja veerandpausi; • tunneb noodipildi ja kuulamise järgi 2- ja 3-osalist taktimõõtu.
--	--

	Õppekäigud: • osaleb tantsuüritustel ja külastab erinevaid liikumist toetavaid asutusi; • tutvub erinevate tantsustiilidega;
Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused	

2. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
Õpilane: 1. tunneb rõõmu muusikast ning arendab musitseerimise kaudu oma võimeid; 2. tunneb huvi muusika kui kunsti liigi vastu ning kujundab oma esteetilist maitset; 3. mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end muusikaliste tegevuste kaudu; 4. kasutab muusikalise kirjaoskuse põhialuseid; 5. väärtustab muusikat ja muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;	Laulmine: • laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ning selge diktsiooniga üksi ja rühmas; • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; • laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid); • laulab eesti ja teiste rahvaste rahvalaule; • laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule ning kaanoneid eesti, vene ja inglise keeles; • laulab peast kooliastme ühislaule.

6. teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone ning austab erinevaid rahvuskultuure;
7. teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda;

Pillimäng:

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille;
- on omandanud 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted;
- väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu;
- kasutab pille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato'des;
- tunneb seoses pillimänguga viiulivõtit, tähtnimesid ja nende asukohta noodijoonestikul;

Muusikaline liikumine / tants:

- tunnetab ja väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- analüüsib ennast ja oma liikumist;
- arendab vastavalt oma võimetele liigutuste täpsust, plastilisust, hoitust ja viimistlust;
- suudab töötada grupis ühiste eesmärkide nimel.

Omalooming:

- loob ja esitab loovliikumist erineva muusika saatel;
- väljendab erinevaid tundeid liikumise kaudu;
- kasutab erinevaid liikumisviise;
- märkab paarilist ja liigub koos kaaslasega;
- loob ja esitab liikumiskombinatsioone;

Muusika kuulamine ja muusikalugu:

- tunneb ja eristab muusika väljendusvahendeid: meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika ja muusikapala ülesehitus;
- eristab kuuldeliselt laulu- ja pillimuusikat;
- tunneb eesti ja teiste rahvaste rahvalaule ja rahvapille;
- kirjeldab ja iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit õpitud oskussõnavara kasutades;
- väljendab muusika meeleolu ja karakterit kunstiliste vahenditega;
- seostab muusikapala selle autoritega.

Muusikaline kirjaoskus:

	• laulab lihtsat meloodiat käemärkide ja astmetrepi järgi; • tajub ja laulab astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; • tunneb rütmisilpe TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, TIRI-TIRI ja veerandpausi; • tunneb noodipildi ja kuulamise järgi 2- ja 3-osalist taktimõõtu; • tunneb rütmifiguure ja astmetel SO, MI, RA, JO põhinevaid mudeleid; • mõistab ja kasutab õpitud muusikalisi oskussõnu. Õppekäigud: • osaleb tantsuüritustel ja külastab erinevaid liikumist toetavaid asutusi; • tutvub erinevate tantsustiilidega.
Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused	

3. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
--------------	-------------------------

Õpilane: - tunneb rõõmu muusikast ning arendab musitseerimise kaudu oma võimeid; - tunneb huvi muusika kui kunsti liigi vastu ning kujundab oma esteetilist maitset; - mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end muusikaliste tegevuste kaudu; - kasutab muusikalise kirjaoskuse põhialuseid; - väärtustab muusikat ja muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana; - teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone ning austab erinevaid rahvuskultuure; - teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda;	Laulmine: - laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ning selge diktsiooniga üksi ja rühmas; - mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu; - laulab eesti ja teiste rahvaste rahvalaule; - laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule; - laulab peast kooliastme ühislause. Pillimäng: - kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes; - väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu. Muusikaline liikumine: - tunnetab ja väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; - tantsib eesti laulu- ja ringmänge; - analüüsib ennast ja oma liikumist; - suudab töötada grupis ühiste eesmärkide nimel;
--	--

	• tutvub erinevate maade ja rahvuste tantsudega ning jälgendab neid; • õpib ja esitab liikumiskombinatsioone; • tutvub erinevate tantsustiilidega; • liigub vastavalt rütmile, muusikale ja helile ning kasutab tantsualast sõnavara. Omalooming: • loob ja esitab liikumiskombinatsioone; • väljendab muusika sisu, meeleolu ja karakterit liikumise kaudu; • kasutab loovust ja improvisatsiooni muusikalises eneseväljenduses. Muusika kuulamine: • tunneb karakterpalu kuulates muusika väljendusvahendeid: meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber ja muusikapala ülesehitus; • eristab ja kirjeldab muusika meeleolu ja karakterit; • tunneb eesti ja teiste rahvaste rahvalaule, rahvapille ja rahvatantse.
--	--

	Muusikaline kirjaoskus: • mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; • tunneb rütmisilpe TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, TIRI-TIRI, TAI-RI ja veerandpausi; • tunneb noodipildi ja kuulamise järgi 2- ja 3-osalist taktimõõtu ning arvestab neid musitseerides; • tajub ja laulab astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; • tutvub märkidega latern, segno, volt laulurepertuaari kaudu. Õppekäigud: • osaleb tantsuüritustel ja külastab erinevaid liikumist toetavaid asutusi; • tutvub erinevate tantsustiilidega;
Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused	

II kooliaste

4. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
Õpilane: 1. tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid; 2. tunneb huvi muusika kui kunstiiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset; 3. mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu; 4. kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid; 5. väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana; 6. teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure; 7. teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.	Laulmine: • laulab loomuliku kehahoiu, õige hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga. • laulab ühe- ja kahehääelseid laule ning kaanoneid eesti ja teiste rahvaste lauludest. • kasutab laulmisel muusika väljendusvahendeid ja hoiab oma häält. • seostab astmeid absoluutsete helikõrgustega ning tunneb nootide tähtnimetusi ja viiulivõtit. • laulab peast kooliastme ühislaule, sh Eesti hümnid ja tuntud eesti rahvalaule, näiteks „Kui Kungla rahvas“ (K. A. Hermann), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul) jne. • mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. Pillimäng:

	• kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ning ostinato'des. • mängib lihtsamaid lugusid 6-keelsel väikekandel või plokkflöödil. • rakendab pillimängus õpitud rütmi- ja nooditeadmisi. • osaleb rütmi- ja improvisatsioonimängudes. Muusikaline liikumine: • väljendab liikumise kaudu meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ja muusika vormi. • osaleb eesti laulu- ja ringmängudes. • väljendab liikumise kaudu eri rahvaste muusika ja tantsude iseloomu. Omalooming: • loob lihtsaid rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja ostinato'sid. • loob lihtsaid laulusõnu ja regivärsse.
--	--

- kasutab loovliikumist muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks.
- valmistab ja kasutab lihtsamaid omatehtud pille.

Muusika kuulamine ja muusikalugu:

- kuulab ja eristab meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi.
- kirjeldab kuulatavat muusikat, kasutades õpitud muusikamõisteid.
- tunneb peamisi hääle- ja kooriliike.
- tunneb pillirühmi: keelpillid, puhkpillid, löökpillid ja klahvpillid.
- tunneb eesti rahvalaulu, rahvapille ja rahvatantse.
- teab Eesti laulupeo traditsiooni ja tuntumaid eesti koore.
- mõistab autorikaitse tähtsust muusikas.

Muusikaline kirjaoskus:

- tunneb ja kasutab veerand-, pool- ja täisnoote, õpitud rütmifiguure ning pause.

- mõistab 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõtu ning eeltakti.
- tunneb viiulivõtit ja absoluutseid helikõrgusi.
- eristab duur- ja moll-helilaadi ning tunneb helistikke C-duur, G-duur ja F-duur ning a-moll, e-moll ja d-moll.
- tunneb peamisi muusikamõisteid: tempo, dünaamika, tämber, toonika, helistik, diees, bemoll, bekarr.
- tunneb põhilisi tempotähiseid (largo, andante, moderato, allegro) ja dünaamikatähiseid (piano, forte, crescendo, diminuendo).
- laulab astmeid käemärkide, astmenoodi ja noodijoonestiku järgi.

Õppekäigud ja muusikaelamus:

- väljendab ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuse kohta.
- kasutab arvamuse väljendamisel õpitud muusikalist sõnavara.
- seostab muusikaelamust loovtegevusega, näiteks joonistamise, liikumise või dramatiseeringuga.

5. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
Õpilane: 1. tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid; 2. tunneb huvi muusika kui kunstiiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset; 3. mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu; 4. kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid; 5. väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana; 6. teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure; 7. teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.	Laulmine: • laulab loomuliku kehahoiu, õige hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga; • laulab väljendusrikkalt ning arvestab laulmisel muusika iseloomu ja väljendusvahenditega; • laulab ühe- ja kahehäälselt, kasutades kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; • kasutab laulmisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega; • laulab meloodiaid käemärkide, rütmistatud astmenoodi ja noodijoonestiku järgi; • tunneb ja kasutab astmeid SO, MI, RA, JO, RA¹, SO¹, JO¹, LE, NA, DI; • eristab duur- ja moll-helilaadi ning duur- ja moll-kolmkõla; • tunneb viiulivõtit ja nootide tähtnimetusi; • laulab peast kooliastme ühislaule; • osaleb võimalusel koolikoori või vokaal-instrumentaalkoosseisu tegevuses;

	• mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust. Pillimäng: • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinato'des; • rakendab 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmaseid mänguvõtteid; • seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; • kasutab pillimängus õpitud rütmi-, meloodia- ja noodikirjaoskusi; • mängib lihtsamaid kaasmänge ja ostinato'sid üksi ning rühmas; • seostab helistikke C-duur ja a-moll pillimänguga; Muusikaline liikumine: • tunnetab ja väljendab liikumise kaudu meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ja muusikapala vormi; • liigub vastavalt muusika rütmile, tempole ja iseloomule; • tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
--	---

	• väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale ja rahvatantsudele iseloomulikke karaktereid; • osaleb paaris- ja rühmategevustes ning arvestab kaaslastega; • kasutab loovliikumist muusika meeleolu ja karakteri väljendamiseks; Omalooming: • loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • loob lihtsaid kaasmänge ja/või ostinato'sid; • kasutab improvisatsioonides õpitud astmemudeleid; • loob lihtsaid rütmilisi ja meloodilisi motiive; • loob regivärsse ja lihtsamaid laulusõnu; • väljendab muusika karakterit ja meeleolu loovliikumise kaudu; • kasutab digivahendeid võimalusel oma muusikaliste ideede esitamiseks; Muusika kuulamine ja muusikalugu:
--	--

	• kuulab ja eristab muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; • kirjeldab kuulatava muusikapala meeleolu, karakterit ja ülesehitust; • põhjendab oma arvamust, kasutades õpitud muusikalist oskussõnavara; • eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat; • tunneb põhilisi hääleliike: sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton ja bass; • tunneb ja eristab kooriliike: laste-, poiste-, mees-, nais- ja segakoor; • eristab põhilisi pillirühmi: keelpillid, puhkpillid, löökpillid ja klahvpillid; • tunneb eesti rahvamuusikat: rahvalaule, rahvapille ja rahvatantse; • teab eesti laulupidude traditsiooni ja tähendust; • tutvub eesti rahvamuusika olulisemate sündmuste ja nähtustega; • tutvub teiste rahvaste muusikatradsioonidega ning suhtub neisse lugupidavalt;
--	---

	• teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning teab sellega seotud põhilisi õigusi ja kohustusi; Muusikaline kirjaoskus: • tunneb ja kasutab õpitud helivältusi, rütmifiguure ja pause; • kasutab rütmifiguure TI-RI-TI-RI, TI-TI-RI, TI-RI-TI, TAI-RI ja TA-I-TI; • tunneb veerand-, pool- ja täispausi; • mõistab 2/4, 3/4 ja 4/4 taktimõõdu ning eeltakti tähendust; • tutvub kaheksandiktaktimõõduga; • kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega; • tunneb absoluutseid helikõrgusi ja nende tähistamist tähtnimedega; • tunneb viiulivõtit ja helikõrguste vahemikku g–G²; • eristab duur- ja moll-helilaadi; • tunneb helistikke C-duur, a-moll, G-duur, e-moll ja F-duur, d-moll; • tunneb toonikat ehk põhiheli ning helistikumärke; • tunneb juhuslikke märke: diees, bemoll ja bekarr; • tutvub paralleelhelistikega;
--	--

	• tunneb ja kasutab muusikalisi oskussõnu: vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon, tämber, tempo ja dünaamika; • tunneb põhilisi tempotähiseid: andante, moderato, allegro, largo, ritenuto; • tunneb põhilisi dünaamikatähiseid: piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, crescendo, diminuendo, pianissimo ja fortissimo. Õppekäigud: • arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuse kohta suuliselt, kirjalikult või muul looval viisil; • kasutab oma arvamuse väljendamisel õpitud muusikalist oskussõnavara; • seostab muusikaelamust kuulnud muusika väljendusvahendite ja isikliku kogemusega; • väljendab muusikaelamust visuaalse kunsti, dramatiseeringu, loovliikumise või muu loova tegevuse kaudu;
Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused	

6. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
Õpilane: 1. osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises; 2. laulab ühe- või kahehäälselt klassis, arvestades oma hääle omapära; 3. laulab koolikooris õpetaja soovitusel ning musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes; 4. oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast; 5. oskab laulda eesti rahvalaulu, sh regilaulu, ning peast oma kooliastme ühislaule; 6. kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid); 7. kasutab üksinda ja koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi; 8. julgeb esitada ideid ja rakendab oma loovust sõnalises ning erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades; 9. kasutab muusika oskussõnu kuulatavate muusikapalade kirjeldamisel ja põhjendab suunavate küsimuste abil oma arvamust; mõistab autorsuse tähendust; 10. eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;	Laulmine: • laulab loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; • arvestab laulmisel muusika väljendusvahendeid ja rakendab muusikalisi teadmisi; • laulab üksi ja rühmas ühe- ja kahehäälsed laule ning kaanoneid; • laulab eesti ja teiste rahvaste laule ning peast kooliastme ühislaule; • seostab relatiivseid helikõrgusi absoluutsete helikõrgustega; • eristab duur- ja moll-helilaadi ning duur- ja moll-kolmkõla. Pillimäng: • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja ostinato'des; • rakendab 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid; • seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; • kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

11. leiab iseloomulikke jooni Eesti ja teiste maade rahvamuusikas;
12. tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -
sündmuste vastu ja osaleb selles;
13. mõistab laulupeo traditsiooni tähendust.

Muusikaline liikumine:

- tunnetab ja väljendab liikumise kaudu meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ja vormi;
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid;
- kasutab loovliikumises muusikalisi väljendusvahendeid.

Omalooming:

- loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja ostinato'sid;
- kasutab improvisatsioonides õpitud astmemudeleid;
- loob regivärsse ja lihtsamaid laulusõnu;
- väljendab muusika karakterit ja meeleolu loovliikumise kaudu;
- kasutab infotehnoloogia võimalusi ideede esitamisel ja loomingulises eneseväljenduses.

Muusika kuulamine ja muusikalugu:

	• kuulab ja eristab meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; • iseloomustab kuulatavat muusikapala ja põhjendab oma arvamust muusikalist oskussõnavara kasutades; • eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat ning tunneb hääle- ja pillirühmi; • tunneb kooriliike ning Eesti tuntumaid koore ja dirigente; • tunneb sümfooniaorkestri ja teiste orkestrite koosseise; • tunneb Eesti rahvamuusikat, rahvapille, rahvatantse ja rahvamuusika suursündmusi; • tunneb teiste rahvaste muusikatraditsioone ja suhtub neisse lugupidavalt; • teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi. Muusikaline kirjaoskus: • tunneb ja kasutab õpitud rütmifiguure, pause ning 2/4-, 3/4- ja 4/4-taktimõõtu ja eeltakti; • kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega; • tunneb viiulivõtit ja absoluutseid helikõrgusi g–G²;
--	---

	• mõistab duur- ja moll-helilaadi ning C-duuri, a-molli, G-duuri, e-molli, F-duuri ja d-molli tähendust; • tunneb helistikumärke, juhuslikke märke, dieesi, bemolli ja bekarr'i ning paralleelhelistikke; • kasutab muusikalisi oskussõnu: vokaal- ja instrumentaalmuusika, soolo- ja koorilaul, interpreet, improvisatsioon, tämber, hääle- ja pilliliigid, tempo ja dünaamika. Õppekäigud: • väljendab oma arvamust muusikaelamuse kohta suuliselt, kirjalikult või loovalt; • kasutab arvamuse väljendamisel õpitud muusikalist oskussõnavara.
Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused	

III kooliaste

7. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
--------------	-------------------------

Õpilane:

1. Laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili;
2. Mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;
3. Kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui rühmas lauldes;
4. Osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
5. Laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
6. Kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato'des ning iseseisvates palades;
7. Rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
8. Kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi;
9. Tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
10. Väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid;

Laulmine:

- laulab loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt;
- arvestab laulmisel muusikapala stiili ja järgib häälehoidu;
- laulab üksi ja rühmas ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid;
- laulab eesti ja teiste rahvaste laule ning peast kooliastme ühislaule;
- kasutab meloodia õppimisel relatiivseid helikõrgusi ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega;
- eristab duur- ja moll-helilaadi ning duur- ja moll-kolmkõla.

Pillimäng:

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või väikekannelt kaasmängudes ja ostinato'des;
- rakendab lihtsamaid kitarri akordmänguvõtteid;
- kasutab pillimängus absoluutseid helikõrgusi ja muusikalisi teadmisi;
- musitseerib erinevates koosseisudes ning rakendab õpitud oskusi loovalt.

11. Loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 12. Loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; 13. Kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid); 14. Loob tekste: regivärsse, laulusõnu; 15. Väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; 16. Kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust; 17. Eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat; 18. On tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; 19. Arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult; 20. Mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;	Muusikaline liikumine: • tunnetab ja rakendab liikumisel muusika väljendusvahendeid; • väljendab liikumise kaudu muusika karakterit ja meeleolu; • väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid; • kasutab muusikalises liikumises loomingulisi ideid. Omalooming: • loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • loob rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja ostinato'sid; • loob lihtsaid meloodiaid relatiivseid helikõrgusi kasutades; • loob laulusõnu ja regivärsilisi tekste; • väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu. Muusika kuulamine ja muusikalugu: • kuulab ja eristab muusika väljendusvahendeid ning muusikateose ülesehitust;
---	--

21. Teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt.	• eristab kuulmise ja välimuse järgi erinevaid pille ja pillikoosseise ning tunneb elektrofone; • eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat; • tunneb Eesti ja teiste rahvaste muusikapärandit ning suhtub erinevatesse kultuuridesse lugupidavalt; • tunneb tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente ja orkestreid ning muusika suursündmusi; • arutleb ja analüüsib muusikat, kasutades muusikalist oskussõnavara; • põhjendab oma arvamust suuliselt ja kirjalikult ning arvestab teiste arvamustega; • tunneb autoriõigusi ja intellektuaalse omandi kasutamise põhimõtteid. Muusikaline kirjaoskus: • tunneb ja kasutab süngoopi, triooli, TI-TA-I, kuueteistkümnendiknooti ja -pausi; • mõistab 2/4, 3/4, 4/4 ja kaheksandiktaktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; • kasutab laulude õppimisel relatiivseid helikõrgusi ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega;
---	--

	- tunneb C-duuri, a-molli ja G-duuri ning e-molli helistikku; - mõistab bassivõtme tähendust ja rakendab seda musitseerimisel; - tunneb ja kasutab muusikalisi oskussõnu: rondo, variatsioon, elektrofon, spirituaal, gospel, pop-, rokk- ja džässmuusika, süvamuusika, erinevad orkestrid ja pillikoosseisud, partituur, ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia ja instrumentaalkontsert. Õppekäigud: - väljendab ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suuliselt, kirjalikult või loovalt; - kasutab arvamuse väljendamisel õpitud teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.
Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused	

8. klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
Õpilane:	Laulmine:

1. tunneb rõõmu muusikast ning arendab musitseerimise kaudu oma võimeid; 2. tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ja kujundab oma esteetilist maitset; 3. mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end muusikaliste tegevuste kaudu; 4. kasutab muusikalise kirjaoskuse põhialuseid; 5. väärtustab muusikat ja muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana; 6. teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb nende edasiandmises ning austab erinevaid rahvuskultuure; 7. teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda; 8. teab ja väljendab valsi rütmi 3/4 taktimõõdus; 9. teab klavipillide heli tekitamise mehhanismi ning peamisi osi: klaviatuur, keeled, virblid, haamrite süsteem, pedaalid, viled, manuaalid, registrid; 10. teab elektrofonide heli tekkimise põhimõtet; 11. tunneb mõisteid: akustiline, elektroakustiline, elektrooniline instrument, süntesaator, digitaalklaver, rütmimasin;	• laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooni ja väljendusrikkusega ning arvestab esitatava muusikapala stiili; • järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; • kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes; • laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; • laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Kalevite kants“ (P. Veebel), „Saaremaa valss“ (R. Valgre); • mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides; • laulab meloodiaid relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi ja noodijoonestiku järgi erinevates kõrguspositsioonides (SO, MI, RA, JO, RA₁, SO₁, JO¹, LE, NA, DI); • seostab absoluutseid helikõrgusi relatiivsete helikõrgustega (g–G²); • tunneb duur- ja moll-helilaadi ning duur- ja moll-kolmkõla.
--	---

12. on tutvunud infotehnoloogia võimalustega muusika kirjutamisel ja loomisel: noodistusprogrammid Sibelius ja Finlandia ning muusikaprogramm GarageBand; 13. on tutvunud kitarril ajaloo ja ehitusega, tunneb kitarril heli tekitamise põhimõtet ning tähtsamaid osi; 14. on tutvunud Ladina-Ameerika muusikale iseloomulike mõistetega: antifoonia, samba, bossanova, lambada, macarena, tango, son, mambo, rumba, tša-tša-tša, salsa, paso doble, habaneera; 15. valdab kontserti kuulates teadmisi esitletud pillide, muusikastiili ja teema kohta.	Pillimäng: • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato'des; • rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid; • lähtub pillimängus absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest); • kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi; • kasutab Orffi pedagoogika võtteid: kaasmänge, ostinato'sid ja meloodilis-rütmilisi improvisatsioone; • kasutab rütmimänge: rütmirondo, rütmikett ja rütmilis-meloodilised küsimus-vastus-motiivid; • seostab helistikke C-duur, a-moll, G-duur, e-moll, F-duur ja d-moll pillimänguga; • rakendab süvendatult pilli õppinud õpilasi ühises musitseerimises; • Muusikaline liikumine • tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; • väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid;
---	---

- väljendab muusikalises liikumises loomingulisi ideid;
- tutvub Hispaania ja Ladina-Ameerika muusika ning liikumisega.

Omalooming:

- loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- loob laulusõnu ja regivärsilisi tekste;
- väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu:

- kuulab ja eristab muusikapalades meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ja tämbrit ning muusikateose ülesehitust;
- eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning pillikoosseise;

	• eristab kuulmise järgi elektrofoni; • eristab pop- ja rokkmuusikat ning džäss-, filmi- ja lavamuusikat; • teab tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente ja orkestreid ning muusika suursündmusi; • on tutvunud Eesti, Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; • arutleb ja analüüsib muusikat, kasutades muusikalist oskussõnavara; • arvestab teiste arvamusega ning põhjendab enda arvamust suuliselt ja kirjalikult; • tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel, sh internetis; • analüüsib 2- ja 3-osalist lihtvormi, variatsiooni- ja rondovormi; • koostab ja esitleb kirjalikke töid ning PowerPoint-esitlusi; • tunneb elektrofoni: süntesaator ja elektriklaver; • tunneb rock- ja popmuusika arengusuundi: rock'n'roll, Briti 1960. aastate rokkmuusika, folk-rock, soul, funk, heavy rock, disko, hip-hop ja elektrooniline popmuusika; • tunneb spirituaali ja gospelit;
--	--

Muusikaline kirjaoskus:

- mõistab ja kasutab süngoobi, triooli, TI-TA-I, kuueteistkümnendiknoodi ja kuueteistkümnendikpausi tähendust;
- mõistab ja kasutab 2/4, 3/4, 4/4 ja kaheksandiktaktimõõtu;
- kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- tunneb helistikke C-a, G-e ja F-d ning rakendab neid musitseerimisel; teab bassivõtme tähendust ja rakendab seda musitseerimisel;
- mõistab ja kasutab mõisteid rondo, variatsioon, elektrofonid, spirituaal, gospel, popmuusika, rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika, partituur, ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia ja instrumentaalkontsert;
- tunneb sümfooniaorkestrit, kammerorkestrit, keelpilliorkestrit ja džässorkestrit.

Õppekäigud:

	• arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suuliselt, kirjalikult või muul looval viisil; • kasutab arvamust väljendades õpitud muusikalisi teadmisi ja oskussõnavara; • väljendab oma arvamust visuaalse kunsti, dramatiseeringu, loovliikumise või muu loova tegevuse kaudu;
Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused	

9. Klassi õpitulemused ja õppesisu:

Õpitulemused	Õppesisu ja põhimõisted
Õpilane: 1. teab ansamblite ja orkestrite nimetusi ja koosseise ning seostab intervalli nimetust ansambli arvulise koosseisuga; 2. teab ja kasutab musitseerimisel mõisteid <i>partii</i> ja <i>partituur</i>; 3. kinnistab mõisteid <i>dünaamika</i> ja <i>meetrum</i>; 4. teab alteratsioonimärkide <i>diees</i>, <i>bemoll</i> ja <i>bekarr</i> tähendust; 5. tunneb hääleorganite nimetusi ja ehitust ning oskab selgitada hääle tekkimise mehhanismi; 6. teab ja võrdleb erinevaid nais- ja meeshääle liike; 7. teab regilaulu tunnuseid ja esitusviisi;	Laulmine: • laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooni ja väljendusrikkusega ning arvestab esitatava muusikapala stiili; • järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; • kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;

8. teab ja kasutab Itaalia muusikat iseloomustavaid mõisteid <i>tarantella, Napoli laul, ballaadid, lüürilised laulud, bel canto, ooper</i>; 9. tunneb ja kasutab musitseerimisel 3/8 taktimõõtu ja vastavaid helivältusi; 10. teab ja kasutab mõisteid <i>kunstmuusika, meloodia, harmoonia, akord</i>; 11. tunneb F-duur ja D-duur helistikku; 12. seostab laulu õppimisel relatiivseid ja absoluutseid helikõrgusi; 13. teab kuulsaid ooperiheliloojaid ja nende teoseid; 14. teab ja kinnistab operetti iseloomustavaid mõisteid <i>primadonna, aaria, libreto, retsitatiiv</i>; 15. teab kuulsaid operetiheliloojaid ja nende teoseid; 16. omandab kontserti kuulates teadmisi esitletud pillide, muusikastiili ja teema kohta; 17. tunneb ja kasutab helikõrgusi bassivõtmes, oskab kuulata iseennast ja kaaslasi ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides; 18. kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega; 19. rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast;	• laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; • laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Kalevite kants“ (P. Veebel), „Saaremaa valss“ (R. Valgre), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks); • mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides; • seostab relatiivseid ja absoluutseid helikõrgusi (g–G²); • tunneb duur- ja moll-helilaadi ning duur- ja moll-kolmkõla. Pillimäng: • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato'des; • rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid; • lähtub pillimängus absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest);
---	--

20. teab ja kinnistab muusikali iseloomustavaid mõisteid <i>libreto</i>, <i>süžee</i>, <i>džäss</i>-, <i>pop</i>- ja <i>rokkmuusika</i>, <i>klassikaline muusika</i>, <i>massimeedia</i>, <i>filmikunst</i>; 21. kinnistab teadmisi hääleliikidest, ansamblitest ja orkestrist; 22. teab Eesti ja maailma tuntumaid muusikale ja nende loojaid; 23. teab ja kasutab balletti iseloomustavaid mõisteid <i>koreograaf</i>, <i>pantomiim</i>, <i>kordeballett</i>, <i>libretist</i>, <i>lavastaja</i>, <i>helilooja</i>, <i>moderntants</i>; 24. teab tuntud ballette ja nende loojaid ning Eesti tuntud balletiartiste ja koreograafe.	• kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi; • kasutab kaasmänge, ostinato'sid ja meloodilis-rütmilisi improvisatsioone; • kasutab rütmimänge: rütmirondo, rütmikett ja rütmilis-meloodilised küsimus-vastus-motiivid; • seostab helistikke C-duur, a-moll, G-duur, e-moll, F-duur ja d-moll pillimänguga; • Muusikaline liikumine • tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; • väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid; • väljendab muusikalises liikumises loomingulisi ideid; • tutvub Aafrika rahvamuusika ja liikumisega. Omalooming: • loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
---	--

- loob laulusõnu ja regivärsilisi tekste;
- väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

Muusika kuulamine ja muusikalugu:

- kuulab ja eristab muusikapalades meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ja tämbrit ning muusikateose ülesehitust;
- eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning erinevaid pillikoosseise;
- eristab elektrofoni, pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat;
- tunneb sümfoonia-, puhkpilli-, keelpilli- ja rahvapilliorkestrit ning keelpillikvartetti, pop- ja džässansamblit;
- teab tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente ja orkestreid ning Eesti muusika suursündmusi;
- on tutvunud Eesti, Prantsuse, Aafrika ning teiste maailma piirkondade muusikapärandiga ja suhtub sellesse lugupidavalt;
- arutleb ja analüüsib muusikat, kasutades muusikalist oskussõnavara;
- arvestab teiste arvamusega ning põhjendab enda arvamust suuliselt ja kirjalikult;

	• tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel, sh internetis; • analüüsib 2- ja 3-osalist lihtvormi, variatsiooni- ja rondovormi; Muusikaline kirjaoskus: • mõistab ja kasutab süngoobi, triooli, TI-TA-I, kuueteistkümnendiknoodi ja kuueteistkümnendikpausi tähendust; • mõistab ja kasutab 2/4, 3/4, 4/4 ja kaheksandiktaktimõõtu; • kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega; • tunneb helistikke C-a, G-e ja F-d ning rakendab neid musitseerimisel; • teab bassivõtme tähendust ja rakendab seda musitseerimisel; • mõistab ja kasutab mõisteid rondo, variatsioon, elektrofon, spirituaal, gospel, popmuusika, rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika, partituur, ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia ja instrumentaalkontsert; • tunneb sümfooniaorkestrit, kammerorkestrit, keelpilliorkestrit ja džässorkestrit.
--	---

	Õppekäigud: • arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suuliselt, kirjalikult või muul looval viisil; • kasutab arvamust väljendades õpitud muusikalisi teadmisi ja oskussõnavara; • väljendab oma arvamust visuaalse kunsti, dramatiseeringu, loovliikumise või muu loova tegevuse kaudu.
<u>Lisainfo, materjalid ja metoodilised soovitused</u>	